Złotoryja, 28 marca 2020r.

SPRAWOZDANIE
z realizacji w 2019 roku zadań z zakresu wspierania rodziny
oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań

Sprawozdanie sporządzone zostało w oparciu o cele i założenia wynikające z Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2017 – 2019.

Z punktu widzenia polityki społecznej, bardzo ważną sprawą jest zdolność rodziny do pokonywania sytuacji kryzysowych i umiejętność radzenia z różnorodnymi problemami życiowymi. W każdej społeczności lokalnej część rodzin przeżywa czasowe lub długotrwałe trudności i wymaga wsparcia w różnych sferach swojego funkcjonowania.
Zgodnie z powyższym ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę zadania, mające na celu stworzenie i realizowanie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Art. 176 przedmiotowej ustawy wskazuje, że do zadań własnych gminy w tym zakresie należy:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
   - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
   - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
   - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie:
   - kosztów szkoleń dla rodzin wspierających;
   - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wsparcia rodziny.
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Pracę z rodziną organizuje gmina. Zadanie to zostało powierzone do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Złotoryi na mocy uchwały Rady Miejskiej w Złotoryi Nr 007.XX.112.2012 z dnia 29 czerwca 2012r. w sprawie zmian w statucie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotoryi.

Uchwałą Rady Miejskiej w Złotoryi Nr 0007.XXIV.204.2017 z dnia 26 stycznia 2017r. został przyjęty **Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2017-2019.**

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 dla Gminy Miejskiej Złotoryja są instytucje i organizacje, które zajmują się wspieraniem i udzielaniem pomocy rodzinom. Ich współdziałanie oraz profesjonalne podejście do problemów występujących w rodzinie umożliwia stworzenie spójnej i wielowymiarowej podstawy do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom w środowisku rodzinnym i szkolnym.
Podmiotami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny są w szczególności:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi (MOPS),
- Urząd Miejski w Złotoryi (UM),
- Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotoryi,
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy działający w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotoryi,
- Zespół Interdyscyplinarny (ZI),
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno -Pedagogicznego w Złotoryi (PODNiPPP),
- placówki oświatowe (szkoły, placówki przedszkolne, biblioteki),
- Świetlica Terapeutyczna działająca w strukturze ZOKiR w Złotoryi,
- Złotoryjski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Złotoryi,
- Sąd Rejonowy w Złotoryi – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Komenda Powiatowej Policji w Złotoryi (KPP),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotoryi (PCPR),
- Powiatowy Urzędu Pracy w Złotoryi (PUP),
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kościoły, związki, kluby itp.,
- instytucjonalna i rodzinna piecza zastępcza.

Praca z rodziną odbywa się poprzez: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne; terapie i mediacje; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne; pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Do prowadzenia działań w zakresie wsparcia rodziny Burmistrz upoważnił dyrektora i zastępcę dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Złotoryi. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych winno być zapewnione wsparcie, które polega w szczególności na: analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie; wzmocnieniu roli i funkcji rodziny; rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny; podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny; pomocy w integracji rodziny; przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny; dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny.

Głównym celem programu jest:

Zintegrowany system wsparcia dla rodzin z miasta Złotoryja przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ulepszanie warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu.

Osiągnięcie celu głównego uwarunkowane jest jednoczesnym wdrażaniem celi szczegółowych, przy wykorzystaniu wszystkich zasobów miasta zarówno instytucjonalnych (instytucje i służby świadczące usługi w opiece nad dzieckiem i rodziną, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby sportowe) jak i wynikające z dobrze rozbudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej (m.in.: hali sportowej, stadionu, boisk, placów zabaw, mają też możliwość korzystania z usług placówek kulturalnych). Tylko kompleksowe wsparcie rodziny i poddanie jej wieloaspektowym oddziaływaniom może przynieść zakładane rezultaty. Zintegrowany system wsparcia umożliwia podjęcie działań ukierunkowanych na wszystkich członków rodziny (tj. dzieci, młodzieży, rodziców), celowanych w konkretne trudności występujące w danej rodzinie i podejmowanych przez różne instytucje współpracujące z rodziną, ale również wzajemnie ze sobą. Program jest na bieżąco monitorowany równolegle z realizacją poszczególnych zadań służących osiągnięciu założonych celi. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie przedstawia realizację zadań w zakresie wpierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2019 roku, a także analizę materiałów sprawozdawczych i mierzalnych wskaźników Programu.

Sytuacja demograficzna i społeczna miasta Złotoryja

Zarówno sytuacja demograficzna jak i społeczna miasta Złotoryja ma niezaprzeczalny wpływ na realizację wyznaczonych celów zawartych w Programie.

Zgodnie z danymi UM Złotoryja z ostatnich sześciu lat zauważa się, że z roku na rok maleje liczba ludności zamieszkującej miasto Złotoryja, co spowodowane jest między innymi niskim przyrostem naturalnym (ogólnokrajowa tendencja).

Dane dotyczące liczby osób zameldowanych w Złotoryi.

Rok	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Liczba ludności ogółem	**15 717**	**15 510**	**15 377**	**15 153**	**14 963**	**14 717**
W tym liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (tj. w wieku 0-18 lat)	**2 489**	**2 446**	**2 443**	**2 324**	**2 388**	**2 352**

Źródło: dane UM Złotoryja wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku

Bezrobocie nie tylko jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. Szczególnie długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia zarówno samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych problemów w obrębie takiej rodziny, włącznie z jej rozpadem.

Poniższa tabela prezentuje wybrane dane statystyczne dotyczące bezrobocia w Gminie Miejskiej Złotoryja w latach 2014-2019.

Wg stanu	2014	2015	2016	2017r	2018	2019
Liczba bezrobotnych ogółem	**1025**	**797**	**713**	**694**	**548**	**495**
w tym liczba bezrobotnych kobiet	**490**	**344**	**332**	**365**	**289**	**249**
w tym liczba kobiet będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	**443**	**313**	**303**	**301**	**249**	**217**
w tym liczba kobiet będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 r. ż.	**brak danych**	**91**	**100**	**117**	**108**	**98**

Źródło: sprawozdania MRPiPS – 01 PUP w Złotoryi na koniec IV kwartału każdego roku

Poziom bezrobocia na przestrzeni ostatnich sześciu lat charakteryzuje się tendencją spadkową. Coraz mniejsza liczba mieszkańców Złotoryi pozostających w ewidencji osób bezrobotnych na rzecz osób podejmujących pracę i będących aktywnymi zawodowo. Duży wpływ na stan bezrobocia ma emigracja zarobkowa, poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz poprawa jakości życia dzięki finansowej pomocy państwa. Zauważalne jest, że wśród osób bezrobotnych większość stanowią kobiety.

Realizacja celi szczegółowych:

Cel 1:
Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych

Realizowany był poprzez zadania:
- zapewnienie pomocy finansowej, usługowej i w miarę możliwości rzeczowej;
- współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi udziela pomocy rodzinom znajdującym się w sytuacji, której swoimi zasobami nie są w stanie przezwyciężyć. Ustawa o pomocy społecznej przewiduje kilkanaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną, jednak wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń znajdują się cztery główne przesłanki: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie i ubóstwo, a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W 2019 roku tut. Ośrodek udzielił wsparcia 465 rodzinom w tym 79 rodzinom z dziećmi.

Dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną:

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	631	603	581	560	494	465
w tym liczba rodzin z dziećmi ogółem	187	170	125	77	82	79
w tym: liczba dzieci w tych rodzinach	315	335	254	171	181	179
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem)	85	78	86	74	64	57
w tym liczba rodzin niepełnych w tym liczba dzieci w tych rodzinach	59 83	64 125	54 95	49 91	38 66	35 68
w tym liczba rodzin wielodzietnych w tym liczba dzieci w tych rodzinach	26 84	38 141	32 101	28 108	16 74	14 60

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

Z analizy danych własnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotoryi wynika, że na przestrzeni ostatnich sześciu lat, zmniejszyła się ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w tutejszym Ośrodku. W 2014 roku było to 631 osób / rodzin, natomiast w 2019 roku - 465. Fakt ten wynika między innymi z okoliczności, iż rodziny z dziećmi otrzymują wsparcie w formie świadczeń wychowawczych, co powoduje, że rodziny są w stanie samodzielnie zaspokajać własne potrzeby. Dodatkowo poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy i idąca za tym większa możliwość zatrudnienia przyczyniły się do poprawy bytowej złotoryjskich rodzin, zwiększając ich samodzielność, zaradność, płynność finansową i sytuację materialną.

Na wciąż wysokim i stałym poziomie (na przestrzeni ostatnich trzech lat) utrzymuje się natomiast liczba rodzin z trudnościami, świadczą o tym dane dotyczące problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Destabilizacja i rozpad więzi rodzinnych powoduje, że rodziny nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, wykazują bezradność w sytuacjach trudnych, a w szczególności w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Bezradność rodzin może wynikać z kilku powodów:

- bezrobocia obojga lub jednego z rodziców a co za tym idzie, niskich dochodów niepozwalających na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, co pociąga za sobą cały szereg dalszych problemów: poczucia krzywdy, frustracji, apatii, bezradności, a także izolacji społecznej;
- pogorszenia stanu zdrowia, narastającą agresję w życiu rodzinnym i społecznym oraz wzrost zjawisk społecznie niepożądanych;
- uzależnienia jednego lub obojga rodziców, co charakteryzuje się zazwyczaj brakiem konsekwencji, koncentracją na nałogu, nieadekwatną więzią emocjonalną oraz brakiem modelowania właściwych zachowań społecznych, ponadto jest przyczyną występowania w rodzinie kłótni, przemocy;
- mniejszej możliwości oddziaływania rodziców na nastoletnie dzieci;
- nieprawidłowymi wzorcami i relacjami wyniesionymi z domu rodzinnego.

Zadaniem pomocy społecznej jest m.in. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3 ust. 1). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał pomocy w formie świadczeń pieniężnych – takich jak: zasiłki celowe, okresowe, zasiłki stałe i niepieniężnych - np. dożywianie dzieci w przedszkolach i 2023szkołach, świadczenie pracy socjalnej, poradnictwo specjalistyczne.

Dożywianie - posiłek

W 2019 roku kontynuowany był program rządowy: „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, w ramach którego pomocą w formie posiłku (obiadu dwudaniowego) objęto **120 dzieci** z terenu miasta Złotoryja.

- przedszkola – 25 dzieci,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Złotoryi – 57 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Złotoryi – 12 uczniów,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Złotoryi – 17 uczniów,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Złotoryi – 4 uczniów,
- placówki oświatowe poza Złotoryją – 5 uczniów.

Na podstawie analizy danych wynika, że w roku 2019 nastąpił spadek kwoty wydatkowanej na dożywianie, a także zmniejszyła się liczba dzieci objętych dożywianiem oraz liczba wydanych posiłków.

W 2019 roku na dożywianie wydatkowano kwotę **71.809,42 zł,** jest to kwota o **17.903,80 zł** niższa niż w roku poprzedzającym. Dożywianiem objęto 120 dzieci z terenu miasta Złotoryja – mniej o 22 dzieci niż w roku wcześniejszym. Dzieciom do 7 roku życia i uczniom do ukończenia szkoły ponadpodstawowej wydano **10.437 posiłków,** jest to o **4.697 posiłków** mniej niż w roku 2018.

Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Świadczeniami rodzinnymi są:

1) Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:
   - urodzenia dziecka,
   - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
   - samotnego wychowywania dziecka,
   - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
   - rozpoczęcia roku szkolnego,
   - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
   - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
2) Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka
3) Świadczenia opiekuńcze:
   - zasiłek pielęgnacyjny,
   - świadczenia pielęgnacyjne,
   - specjalny zasiłek opiekuńczy.
4) Świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne

ROK	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
2017	747	16.616	3.021.632,27zł.
2018	750	16.898	3.127.807,16zł
2019	717	15.877	3.249.186,80zł.

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2017, 2018, 2019

W poprzednim roku świadczenia rodzinne wypłacono 717 rodzinom (największa miesięczna liczba rodzin), którym wypłacono **15.877** świadczeń na łączną kwotę **3.249.186,80zł**. W oparciu o dane z ostatnich trzech lat zauważa się coroczny wzrost ogólnej kwoty wypłacanych świadczeń. W 2019 roku odnotowano zarówno spadek liczby rodzin korzystających z w/w świadczeń (o 33 rodziny w stosunku do roku 2018) jak i liczbę wypłaconych świadczeń (o 1.021 świadczeń mniej niż w roku 2018).

Fundusz alimentacyjny

ROK	Liczba osób (dzieci) uprawniona do pobierania świadczeń	Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	Kwota wypłaconych świadczeń
2017	188	2.120	753.213,54 zł
2018	176	1.926	673.495,95 zł
2019	153	1.723	643.777,90 zł

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2017, 2018, 2019

W roku 2019 kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 643.777,90 zł, wypłacono 1.723 świadczenia dla 153 dzieci. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważa się powolny, ale systematyczny spadek liczby wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zmniejszającą się liczbę osób uprawnionych (dzieci) do pobierania w/w świadczeń.

Świadczenia wychowawcze - „Rodzina 500+”

ROK	Średnia miesięczna liczba rodzin uprawniona do pobierania świadczeń	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	Kwota wypłaconych świadczeń
2017	814	1.187	13.939	6.945.795,80zł
2018	770	1.051	13.265	6.611.374,00zł
2019	998	2.178	18.924	9.434.708,40zł

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2017, 2018, 2019

Od 1 lipca 2019r. świadczenie wychowawcze z programu "Rodzina 500+" przysługuje na każde dziecko w rodzinie bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Dzięki wprowadzonym zmianom ze świadczenia 500+ skorzystają wszystkie dzieci do ukończenia przez nie 18 roku życia,

czyli w skali kraju ok. 6,8 mln osób. Dane tut. Ośrodka wskazują, że ponad dwa razy więcej dzieci skorzystało ze świadczeń - w 2018r. świadczenie wypłacono dla 1.051 dzieci, natomiast w 2019r. dla 2.178 – co stanowi wzrost o 1.127 dzieci. Zwiększenie liczby osób uprawnionych do pobierania świadczeń wpłynęło na kwotę wypłaconych świadczeń – w 2019r. wzrost o 2.823.334,40 zł – w porównaniu do 2018 roku.

Ustawa „Za Życiem"

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku **o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem"**. W ramach w/w ustawy możliwe jest m.in. uzyskanie jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000zł, które przysługuje matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu bez względu na dochód. Warunkiem uzyskania świadczenia jest załączenie zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego u dziecka ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
W 2019r. żadna złotoryjska rodzina nie ubiegała się o przyznanie w/w świadczenia.

ROK	Liczba wypłaconych świadczeń jednorazowych	Kwota wypłaconego świadczenia jednorazowego	Kwota wypłaconych świadczeń (łącznie)
2017	3	4.000zł	12.000zł
2018	3	4.000zł	12.000zł
2019	0	0	0

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2017, 2018, 2019

Ustawa zakłada m.in., że każda kobieta w ciąży i jej rodzina może skorzystać z pomocy i wsparcia asystenta rodziny - w 2019 roku z takiej pomocy skorzystały trzy kobiety będące w ciąży.

U pracowników tut. Ośrodka można uzyskać informacje o tym jakie inne uprawnienia przysługują rodzinie w ramach ustawy.

Program „Dobry start"

W 2019r. kontynuowany był rządowy program „Dobry Start", który zaczął obowiązywać w 2018 roku. Celem programu jest finansowe wsparcie rodzin, w których dzieci uczą się w szkole podstawowej i/lub ponadpodstawowej. Świadczenie jednorazowe, wypłacane raz w roku na każde uczące się dziecko, w wysokości 300 zł ma wspomóc zakup wyprawki szkolnej (podręczniki, przybory szkolne).

ROK	Liczba wypłaconych świadczeń „Dobry start"	Łączna kwota wypłaconych świadczeń
2018	1.436	430.200zł.
2019	1.477	441.900zł

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2018, 2019

W latach obowiązywania programu (2018 i 2019 rok) zarówno liczba wypłaconych świadczeń jak i ich kwota utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym – stypendia szkolne

Z tej formy wsparcia mogli skorzystać uczniowie zamieszkali na terenie miasta Złotoryja, u których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kryterium dochodowego ustalanego na podstawie ustawy o pomocy społecznej – w 2019r. była to **kwota 528zł**. Spełniającym kryterium uczniom przyznawana była pomoc materialna o charakterze socjalnym. Realizatorem tej formy wsparcia był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi.

W 2019r. stypendia szkolne wypłacono **31 uczniom** na łączną kwotę **18.884,31zł.**

Stypendia szkolne finansowane są z dwóch źródeł:

– dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym (80%)	w wysokości	15.107,45 zł
– środki własne gminy (20%)	w wysokości	3.776,86 zł
	Łącznie	**18.884,31 zł**

Poniżej zamieszczona tabela prezentuje spadek liczby uczniów i wysokości wydatkowanych środków na tą formę pomocy w ostatnich latach.

Rok	Liczba uczniów, którym wypłacono stypendia szkolne	Wydatkowana kwota
2016	78	53.458,59 zł
2017	63	45.176,45 zł
2018	39	25.483,89 zł
2019	31	18.884,31 zł

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2016, 2017, 2018, 2019

Stypendium szkolne, zgodnie z regulaminem wykorzystywane jest na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym, m.in. na: podręczniki do nauki (w tym encyklopedie, słowniki, zeszyty ćwiczeń), pomoce naukowe na kierunku wybranym przez ucznia, zakup obuwia i stroju sportowego.

Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki szkolne, w tym w formie wyprawki szkolnej

Z danych wskazanych przez złotoryjskie szkoły wynika, że w 2019r. dofinansowanie do zakupu podręczników w ramach rządowego programu „Wyprawka Szkolna" **otrzymało 23 uczniów** zamieszkałych na terenie miasta Złotoryja (w 2018r. – 24 uczniów, w 2017r. – 25 uczniów, w 2016r. - 25 uczniów). Uczniowie, którzy otrzymali dofinansowani kształcili się w dwóch złotoryjskich szkołach: Zespole Szkół Zawodowych – 6 uczniów i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym – 17 uczniów. Głównym celem w/w programu jest dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wsparcie dotyczy zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczalnych do użytku szkolnego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, osobom uprawnionym, **wypłacono łącznie 762 dodatki do zasiłku rodzinnego na kwotę 37.262,87zł.** W tym 355 dodatki w wysokości 100zł na kwotę 35.500zł oraz 407 niepełnych dodatków (zgodnie z art.5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych) w wysokości 1.762,87zł (tzw. „złotówka za złotówkę").

Rządowy Program dla Rodzin Wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny

W 2019 roku tut. Ośrodek wydał rekordową liczbę **268 Kart Dużej Rodziny - dla 124 rodzin wielodzietnych.** Przyczyną wzrostu wydania KDR są zmiany w warunkach jej wydawania.
Od 1 stycznia 2019 roku więcej osób jest uprawnionych do posiadania Karty Dużej Rodziny, gdyż obecnie Karta przysługuje rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

ROK	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	Liczba rodzin wielodzietnych, którym wydano karty	Liczba rodziców	Liczba dzieci
2017	78	19	28	50
2018	81	21	27	54
2019	268	124	203	65

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2017, 2018, 2019

Karta Dużej Rodziny (KDR) to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. To zniżki np. na przejazdy kolejowe, niższe opłaty paszportowe, możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, księgarni czy zniżki na zakup ubrań, obuwia, kosmetyków, książek czy paliwa. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Karta przyznawana jest bezpłatnie i bez względu na dochód. Mogą ubiegać się o nią rodziny z min. trójką dzieci, a także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Karta wydawana jest dożywotnio rodzicom a dzieciom do ukończenia 18 lub 25 lat w przypadku kontynuowania nauki. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotoryi realizuje m.in. zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej piecza zastępcza to sprawowanie opieki i wychowywanie dziecka, którego biologiczni rodzice nie mogą wywiązać się z tego obowiązku. Zastępcza opieka może być sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Pierwszeństwo posiada forma rodzinna. Dziecko jest umieszczane w pieczy zastępczej do momentu, kiedy w jego domu rodzinnym zaistnieją warunki umożliwiające prawidłową opiekę nad nim i wychowywanie go.

Głównym zadaniem pieczy zastępczej jest realizacja planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia. Ta forma opieki nakłada na jej realizatorów zaspokojenie potrzeb dziecka w sferze emocjonalnej-społecznej, a także zapewnienie potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, i kulturalno-rekreacyjnych. Pieczę zastępczą organizuje powiat.

Piecza zastępcza dzieli się na: rodzinną pieczę zastępczą oraz instytucjonalną pieczę zastępczą.

Poniżej zaprezentowana tabela przedstawia dane dotyczące liczby dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, za które MOPS w Złotoryi ponosił wydatki.

Tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	**Liczba dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w 2019r. (narastająco)**	**Liczba dzieci, które opuściły pieczę w 2019r.**	**Liczba dzieci, które trafiły do pieczy w 2019r. (narastająco)**	**Stan na 31.XII.2019 (l. dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność)**
Rodzina zastępcza spokrewniona	13	2	4	11
Rodzina zastępcza niezawodowa	3	0	0	3
Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej	**Liczba dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w 2019r. (narastająco)**	**Liczba dzieci, które opuściły pieczę w 2019r.**	**Liczba dzieci, które trafiły do pieczy w 2019r. (narastająco)**	**Stan na 31.XII.2019 (l. dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność)**
Placówka opiekuńczo -wychowawcza	13	6	1	8
Łącznie	**29**	**8**	**5**	**22**

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotoryi

Liczba dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej oraz opuszczających ją i trafiających do niej waha się i jest trudna do przewidzenia.

Wykaz dzieci przebywających w pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia w latach 2014 – 2019.

- 31.12.2014 rok - 13 dzieci,
- 31.12.2015 rok - 24 dzieci,
- 31.12.2016 rok - 21 dzieci,
- 31.12.2017 rok - 29 dzieci,
- 31.12.2018 rok - 26 dzieci,
- 31.12.2019 rok – 22 dzieci.
-

Łącznie w latach 2017-2019 do pieczy zastępczej trafiło 21 dzieci (2017r. – 10, 2018r. – 6, 2019r. – 5), natomiast 19 dzieci ją opuściło (2017r. – 2, 2018r. – 9, 2019r. – 8).

W roku 2019 na pieczę zastępczą poniesiono wydatki w łącznej wysokości 229.816,80zł, łącznie w pieczy przebywało 29 dzieci (narastająco), stan na 31.12.2019r. – 22 dzieci.

- **rodzinna piecza zastępcza –** gmina poniosła odpłatność w wysokości **45.185,12zł.**

W 2019 r. rodzinną pieczę zastępczą objętych było **16 dzieci** (narastająco), stan na 31.12.2019r. –14 dzieci (w 2019r. 2 dzieci opuściło pieczę, 4 dzieci trafiło do pieczy).

Miesięczna stawka za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy:
- 694 zł – w rodzinie zastępczej spokrewnionej (w 2019r. przebywało 13 dzieci),
- 1052zł – w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka (w 2019r. przebywało 3 dzieci w rodzinie zastępczej niezawodowej).

- **instytucjonalna piecza zastępcza -** gmina poniosła odpłatność w wysokości **184.631,68zł.**

W 2019r. instytucjonalną pieczą zastępczą (placówki opiekuńczo-wychowawcze) objętych było **13 dzieci** (narastająco)**,** stan na 31.12.2019r. – 8 dzieci. (w 2019r. 6 dzieci opuściło pieczę, 1 dziecko trafiło do pieczy instytucjonalnej).

lp.	Nazwa placówki	Pełna odpłatność wg stanu na 31.XII.2019r.	Liczba dzieci (narastająco)
1	Domu Dziecka „Sobieradzik" w Wojcieszowie	4.242,77zł	4
2	Domu Dziecka w Wilkowie ul. Kochanowskiego 3 i 4	4.141,78 zł	8
3	Domu Dziecka „Wiosna" w Krzydlinie Małej 70, 56-100 Wołów	4.531,08zł	1
		Łącznie liczba dzieci	13

Tabela przedstawia liczbę dzieci w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2019r.

Wysokość miesięcznej odpłatności za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej ustalana jest dla każdej placówki przez organ prowadzący i ogłaszana w wojewódzkim dzienniku urzędowym, w terminie do 31 marca każdego roku.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki, na opiekę i wychowanie dziecka lub na utrzymanie dziecka, w wysokości:
- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zauważalny jest coroczny wzrost kosztów wydatkowanych na pokrycie odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej i przewiduje się tendencję wzrostową w tym zakresie w następnych latach. Wpływ na taki stan ma przedłużający się pobyt dzieci w pieczy i procentowy wzrost odpłatności za poszczególne dziecko oraz coroczny wzrost średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach.
Prezentuje to poniższa tabela.

Rok	Łączna kwota wydatkowana na pieczę zastępczą	Kwota wydatkowana na rodzinną pieczę zastępczą	Kwota wydatkowana na instytucjonalną pieczę zastępczą
2019	229.816,80zł	45.185,12zł	184.631,68zł
2018	226.423,52zł	47.603,03 zł	178.820,49zł
2017	203.670,51zł	43.565,84 zł	160.104,67zł

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata: 2017, 2018, 2019

Żadne dziecko nie trafia do pieczy zastępczej w sposób przypadkowy. Wszelkie przyczyny, które sprawiają, że dziecko zostaje umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej, badane są w sposób nadzwyczaj staranny, gdyż skierowanie dziecka do pieczy zastępczej jest rozwiązaniem ostatecznym, po które sięga się dopiero wtedy, gdy inne formy wsparcia zostały wyczerpane.

Realizacja celu 2:

Pomoc w opiece i wychowaniu dzieci

Cel realizowany był poprzez zadania**:**

- zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach
- pomocy;
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz wspieranie edukacji uczniów.

Zapewnienie pomocy asystenta rodziny

Po raz kolejny Gmina Miasta Złotoryja uczestniczyła w realizacji **„Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019r".** Została pozyskana dotacja celowa w wysokości **21.161,00zł,** którą przeznaczono na dofinansowanie kosztów zatrudnienia 1,5 etatu asystenta rodziny. Współfinansowano zatrudnienie asystenta rodziny w wymiarze 1 etatu (przez okres roku) oraz ½ etatu (X - XII 2019 roku).

Wydatki na zatrudnienie asystentów rodziny pokrywane były z dwóch źródeł:

- dotacji otrzymanej w ramach programu – w wysokości 21.161,00 zł (wydatkowano 21.161,00 zł)
- środków własnych gminy – w wysokości 24.881,98 zł

Łącznie na wynagrodzenie asystentów rodziny wydatkowano 46.042,98zł, odpis na ZFŚS-1.405,80zł, na podróże służbowe 127,50zł.

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie	Liczba asystentów rodziny	Uwagi
2017	25	53	3	- 1 asystent zatrudniony w pełnym wymiarze, przez okres roku, - 2 asystentów zatrudnionych od VI do XII 2017r. w wymiarze ½ etatu
2018	21	49	1	- 1 asystent zatrudniony w pełnym wymiarze, przez okres roku,
2019	30	63	2	- 1 asystent zatrudniony w pełnym wymiarze, przez okres roku, - 1 asystent zatrudniony od X -XII 2019r. w wymiarze ½ etatu

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi

Rodziny objęte asystenturą są rodzinami trudnymi, borykającymi się z różnorodnymi, złożonymi problemami. Rolą asystenta jest wieloaspektowe wspieranie ich w osiąganiu podstawowego poziomu stabilności życiowej umożliwiającej wychowywanie dzieci. Niezbędnym czynnikiem by osiągać zamierzone cele jest regularne podnoszenie kwalifikacji zawodowych i interpersonalnych pracowników zespołu, poprzez szkolenia oraz pracę samokształceniową.

Doskonalenie zawodowe pracowników Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w 2019r. (konferencje, szkolenia):

- „Międzynarodowa Konferencja Na Rzecz Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego „Dziecko w systemie wsparcia" – uczestniczył asystent rodziny,

- „Zachowania autodestrukcyjne młodzieży – samookaleczenia, zachowania suicydalne, zaburzenia odżywiania – symptomy i ewentualne rozwiązania” – asystent rodziny i specjalista pracy z rodziną,
- „Współczesne zagrożenia społeczne – narkotyki i nowe substancje psychoaktywne” – dwóch asystentów rodziny i specjalista pracy z rodziną,
- „Procedura Niebieskie Karty” – j.w.
- „Jak przeciwdziałać przemocy rówieśniczej – co działa, co nie działa, a co szkodzi?” – specjalista pracy z rodziną,
- „Mediacje oświatowe, szkolne i rówieśnicze” – specjalista pracy z rodziną.

Każdorazowo po odbytym szkoleniu pracownik w nim uczestniczący dzielił się zdobytą wiedzą i udostępniał materiały szkoleniowe pozostałym członkom Zespołu.

Głównym zadaniem asystentów rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest udzielanie wszechstronnej pomocy oraz podejmowanie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Jest to proces długofalowy wymagający zaangażowania obu stron.
Asystent rodziny jest osobą, która wspiera rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Prowadzona asysta ułatwia rodzinom wypełnianie ról społecznych, w celu doprowadzenia do osiągnięcia fundamentalnej stabilizacji życiowej. Zakres oddziaływań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Asystent rodziny wspierany jest merytorycznie przez specjalistę pracy z rodziną i pracowników socjalnych tut. Ośrodka, którzy współuczestniczą również w tworzeniu i realizacji planu pracy z rodziną.

Pomoc świadczona przez asystenta rodziny jest prowadzona za zgodą rodziny i przy jej aktywnym i najczęściej dobrowolnym udziale.
W 2019r. asystenci rodziny pracowali z 30 rodzinami, w których wychowywało się 63 dzieci:
- asystent zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy współpracował narastająco z 23 rodzinami, w których wychowywało się łącznie 48 dzieci,
- asystent zatrudniony w wymiarze ½ etatu (od X-XII 2019r.) współpracował z 7 rodzinami, w których wychowywało się 15 dzieci.

Asystenci pracowali z 20 nowymi rodzinami, natomiast z 10 kontynuowali współpracę.

Zdarzają się sytuacje, że o objęcie usługą asystenta rodziny wnioskuje instytucja zewnętrzna, np. Sąd. Kontaktowano się wtedy z rodziną i niezwłocznie obejmowano ją wsparciem i opieką w celu poprawy jej funkcjonowania. **W roku 2019r. asystent rodziny kontynuował współpracę z 3 rodzinami, na które Sąd nałożył obowiązek pracy z asystentem rodziny**.

Poniższa tabela przedstawia typy rodzin objętych asystenturą w 2019 roku:

Rodziny objęte asystenturą, w tym:	**Liczba rodzin**	**Liczba dzieci w tych rodzinach**
	30	**63**
Rodziny korzystające z pomocy społecznej	22	55
Rodziny w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie, uzależnienia)	7	20
Rodziny objęte nadzorem kuratora	15	39
Rodziny w których prowadzona była procedura Niebieskie Karty	3	15
Rodziny niepełne	16	27
Rodziny wielodzietne	10	40
Rodziny z dziećmi w wieku 0-5 lat	16	25
Rodziny z dziećmi w wieku 6-9 lat	12	12
Rodziny zmagające się z trudnościami wychowania dzieci w okresie dojrzewania tj. w wieku 10-18 lat	16	26

Dominującym problemem występującym we wszystkich rodzinach objętych asystą była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, której towarzyszyły również inne problemy mające wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny tj: bezrobocie, ubóstwo, przemoc, niepełnosprawność, konflikty w rodzinie, nadużywanie alkoholu, konflikty z prawem czy niezaradność życiowa. Zauważalnym problemem staje się coraz mniejsza możliwość oddziaływania rodziców na dzieci i trudności jakie się z tym wiążą.
Rodziny objęte asystą borykają się z trudnościami i deficytami, których nie są w stanie samodzielnie pokonać. Są to rodziny z dziećmi, często rodziny wielodzietne, wymagające wsparcia w różnym zakresie:

- pomocy w funkcjonowaniu ekonomiczno-bytowy,
- pomocy specjalistycznej,
- pomocy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci.

Powyższe czynniki powodują obniżenie zdolności do efektywnego sprawowania funkcji rodzicielskich. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły. Asystent świadczy pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy zaznaczyć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków i podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty może przynieść ich praca. Tak prowadzi pracę z rodziną, aby osiągnąć zamierzone efekty.
Doświadczenia tut. Ośrodka wskazują, że praca asystenta rodziny przynosi oczekiwane efekty a współpraca rodziny z asystentem rodziny najczęściej zakończona jest pozytywnymi zmianami w rodzinie, takimi jak:

- częstsze podejmowanie zatrudnienia (staże, praca stała, prace dorywcze),
- polepszenie motywacji i częstsze utrzymywanie abstynencji w rodzinach z problemem alkoholowym,

- przychylniejsze podejście do kontaktów ze specjalistami, w tym specjalistami ds. uzależnień i częstsze korzystanie z ich pomocy,
- regularniejszy kontakt rodziców ze szkołami/przedszkolami swoich dzieci (wychowawcy, pedagog, psycholog),
- zapisanie dzieci do przedszkoli, by mogły rozwijać się poznawczo, społecznie i emocjonalnie,
- polepszenie kontaktu i efektywniejsza współpraca ze specjalistami pracującymi z dziećmi, np. socjoterapeutą, logopedą i placówkami działającymi na rzecz dziecka, np. poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- dostrzeżenie konieczności pomocy dzieciom poprzez zapisanie i monitorowanie obecności i postępów dziecka na zajęciach dodatkowych (dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, specjalistycznych, korepetycjach, szkołach językowych),
- dostrzeżenie konieczności efektywniejszego spędzania z dziećmi czasu, reagowania na ich potrzeby, zacieśniania więzi rodzicielskich,
- dostrzeżenie potrzeby zagospodarowania czasu wolnego dzieci w okresach feryjnych (wypoczynek letni, zimowy),
- poprawa w wywiązywaniu się z obowiązków rodzicielskich,
- zwiększenie umiejętności właściwego reagowania na potrzeby dzieci,
- dbanie o regularne opłacanie rachunków i niezbędnych opłat, zmniejszanie zaległości z tytułu zadłużeń,
- dbanie o czystość w otoczeniu domowym i higienę dzieci,
- czynienie starań o poprawę sytuacji bytowej i mieszkaniowej.

Ważnym podkreślenia jest fakt, że większość rodzin ufa asystentowi rodziny i otwarcie informuje go o trudnościach, które pojawiają się w ich życiu. Ważne jest, że dzieci z tych rodzin akceptują wizyty asystenta i zwierzają się z trudności lub nieprzyjemnych sytuacji zaistniałych w domu lub środowisku szkolnym, co jednocześnie poprawia stan bezpieczeństwa dzieci. Zaobserwowano poprawę funkcjonowania rodzin w różnych aspektach życia codziennego w szczególności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, dbaniu o ład i higienę w miejscu zamieszkania, prawidłowego odżywiania.

Należy nadmienić, że w 2019 roku żadne dziecko z rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny nie zostało odebrane rodzinie i nie trafiło do pieczy zastępczej.

Asystent rodziny utrzymuje ścisłą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, szczególnie z kuratorami i pedagogami szkolnymi. Daje to możliwość dokładnego, obiektywnego zdiagnozowania rodziny i udzielania trafnej pomocy oraz skonsolidowania działań pomocowych.

Rodzinę, która przeżywa trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej dodatkowo może wspierać i objąć pomocą **rodzina wspierająca**. Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być bardzo różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi. Dotyczyć mogą: wskazówek dotyczących sprawowania opiek i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. **Rodzinę wspierającą** ustanawia wójt/burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspierającej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej na podstawie przeprowadzonego przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego.

Z informacji tut. Ośrodka wynika, że na terenie miasta Złotoryja nie ma osób/rodzin, które chciałyby się podjąć pełnienia funkcji rodzin wspierających.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze przez placówki oświatowe

Zadania opiekuńczo – wychowawcze i dydaktyczne na rzecz najmłodszych dzieci realizowane są przez przedszkola i żłobek. Powyższe placówki bardzo uważnie obserwują dzieci i ich rodziny, szybko dostrzegając niepokojące sygnały wysyłane przez dzieci oraz wychwytując oznaki zaniedbywania ich przez rodziców. Praca w przedszkolach/żłobkch jest specyficzna i opiera się na kilkugodzinnej pracy i obserwacji dziecka oraz codziennym kontakcie i rozmowach z rodzicami, co daje możliwość dość szybkiej diagnozy rodziny. W związku z powyższym z placówek tych tut. Ośrodek na bieżąco uzyskuje informacje o rodzinach wymagających wsparcia, w szczególności w zakresie dożywiania. Rodzice/opiekunowie prawni objęci są w/w placówkach pomocą psychologiczno-pedagogiczną, mającą na celu pomoc w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Wychowawcy grup, w których są dzieci z rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny utrzymują z nim regularny kontakt, przekazując informacje o staraniach, osiągnięciach, ale i o zaobserwowanych trudnościach występujących w danej rodzinie.

Zadania opiekuńczo – wychowawcze i dydaktyczne na rzecz uczniów ze wszystkich etapów edukacyjnych realizowane są przez szkoły. Ważną rolę na rzecz dzieci wymagających objęcia specjalistyczną opieką psychologiczno-pedagogiczną i rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi pełni szkoła. Placówki oświatowe mają obowiązek prowadzenia diagnoz wewnętrznych i obserwacji uczniów, w tym ich rodzin, celem wczesnego podjęcia działań pomocowych wobec uczniów z trudnościami edukacyjnymi, emocjonalno-społecznymi, a także pomocy rodzinom: z trudnościami, niskimi kompetencjami wychowawczymi lub rodzicielskimi.
W związku z powyższym szkoły diagnozują trudności opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach oraz podejmują działania wspierające, co prezentuje tabela.

Lp	Zakres danych za 2019r.	SP 1	*SP 3*	Liceum Ogólnokształcące	Zespół Szkół Zawodowych	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	Razem w 2019r.
1	Liczba rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu f. opiekuńczo-wychowawczych	35	15	0	34	14	98
	liczba uczniów w tych rodzinach	64	11	0	35	21	131
2	Liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uczestniczących w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (np. terapiach pedagogicznych)	41	4	0	9	21	75
3	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystających z zajęć socjoterapeutycznych	3	5	0	9	21	38
4	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystających z zajęć pozalekcyjnych,	28	10	0	22	21	81

	w tym zajęć wyrównawczych;						
5	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uczęszczających na kółka zainteresowań	10	4	0	24	10	48
	Liczba kółek zainteresowań działających w Placówce	6	15	0	4	8	33
6	liczba zrealizowanych programów np.: profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i/lub dzieci, u których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych	Brak danych (uzasadnienie pod tabelą)	5	0	9	4	18 (dane niepełne)
	liczba dzieci objętych tymi programami	Brak danych	6	0	35	21	62 (dane niepełne)
	liczba rodziców objętych tymi programami	Brak danych	5	0	rodzice obecni na zebraniach i prelekcjach	14	19 (dane niepełne)
7	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych skierowanych do PODNiPPP;	Brak danych	6	0	16	5	27
8	liczba wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuację dziecka	13	1	0	1	0	15
9	Liczba dzieci, które skorzystały z dofinansowania do zakupu podręczników w ramach rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”	0	0	0	6	17	23
10	Liczba pracowników Placówki uczestniczących w szkoleniach/kursach itp. w zakresie pracy z dzieckiem i/lub rodziną	6	16	0	41	36	99
11	Liczba pracowników Placówki uczestniczących kampaniach, seminariach itp. promujących wartość rodziny	6	0	3	22	36	67

Uwagi do danych uzyskanych ze szkół:
**SP- 1 – punkt 6 – brak danych – szkoła zaznaczyła, że wszystkie programy profilaktyczne były realizowane w klasach bez podziału na stwierdzone trudności opiekuńczo-wychowawcze – nie podano liczby zrealizowanych programów, brak liczby odbiorców (uczniów/rodziców).*
** LO – szkoła, jak co roku, nie odnotowuje rodzin z terenu miasta Złotoryja, w których stwierdzono by trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.*

Złotoryjskie szkoły podejmowały działania zmierzające do rozpoznania problemów uczniów i ich rodzin. Następnie koordynowały działania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, podejmując działania zaradcze i profilaktyczne względem rodzin wykazujących cechy niezaradności opiekuńczo-wychowawczych. Placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2019r. zdiagnozowały 98 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w rodzinach tych wychowywało się 131 uczniów. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba ta utrzymuje się na względnie stałym poziomie, co prezentuje tabela.

Rok	Liczba zdiagnozowanych rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba uczniów w tych rodzinach
2019	98	131
2018	111	139
2017	99	126

W celu uzyskania specjalistycznej pomocy terapeutycznej lub diagnostycznej popartej opinią lub orzeczeniem w sytuacjach tego wymagających, szkoły zalecały rodzicom wizytę w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. W 2019r. zalecono ją 27 uczniom. Należy zaznaczyć, że szkoły mogą jedynie sugerować rodzicom wizytę w poradni, w związku z tym faktem nie wszystkie szkoły prowadzą rejestr zalecanych diagnoz (brak danych z SP-1 i LO).

W przypadkach uzasadnionych dobrem ucznia szkoły wnioskowały o wgląd w sytuację dziecka – w 2019r.do Sądu Rejonowego w Złotoryi III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich wystosowano 15 wniosków. (2017 – 4 wnioski , 2018 – 8 wniosków).

Podkreślić należy, że zarówno pedagodzy szkolni jak i wychowawcy klas ściśle współpracują z asystentem rodziny i/lub kuratorem – jeśli rodzina jest objęta ich wsparciem/nadzorem.

Szkoły podejmowały różnorodne działania nakierowane na rzecz uczniów i/lub rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, były to m.in.:

- wsparcie psychologiczne w ramach „Psycholog w szkole”,
- rozmowy doradczo-wspierające,
- przeprowadzanie indywidualnych rozmów doradczych z uczniami i rodzicami, doraźne interwencje specjalistów,
- całoroczna analiza i monitorowania realizacji obowiązku nauki, postępów w nauce i zachowaniu,
- zwoływanie Zespołów Nauczycieli Uczących celem poinformowania o sytuacji rodzinnej, wychowawczej, zdrowotnej, szkolne ucznia (wg potrzeb lub zaleceń instytucji zewnętrznych),
- opieka psychologiczno-pedagogiczna udzielana przez specjalistów zatrudnionych na terenie placówek,
- otoczenie szczególną opieką, monitorowanie sytuacji, praca z rodziną przeżywającą trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- udział uczniów w zajęciach prowadzonych w ramach projektu „Dobry start – poprawa kompetencji kluczowych oraz programu „Poznaj, Zrozum, Zapamiętaj”,
- kierowanie uczniów na zajęcia do Świetlicy Terapeutycznej,
- informowanie poprzez wysyłanie pism – informacji do burmistrzów, pracodawców, sądu i rodziców uczniów niepełnoletnich, którzy uchylają się od realizacji obowiązkowych zajęć lekcyjnych za dany miesiąc,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą- procedura niebieskiej karty, a także opieka psychologiczno-pedagogiczna i wychowawcza nad uczniami, których rodziny objęte były procedurą Niebieskie Karty,
- współpraca z fundacją „Dobro czynić” i „Animus”, w ramach refundacji np. munduru (klasa policyjna), pomocy materialnej i wsparcia psychoterapeutycznego dla rodzin w ciężkiej sytuacji życiowej i finansowej,
- udział pedagoga w cyklicznych posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz (wg potrzeb) spotkaniach Grup Roboczych na terenie MOPS (konsultowanie oraz ustalanie działań), udział pracowników w zespołach samokształceniowych,
- wizyty w domach uczniów oraz u pracodawców tychże uczniów, realizowanych wg potrzeb przez pedagogów, wychowawców, kierownika praktycznej nauki zawodu,
- zawieranie kontraktów z rodzicami,

- udział rodziców/opiekunów w zespołach wychowawczych dotyczących bieżących problemów opiekuńczo-wychowawczych, oraz pomoc im w uzyskiwaniu informacji o pomocy specjalistycznej,
- monitorowanie rodzin i uruchamianie współpracy w sytuacjach zagrożenia.

Uczniowie mogli uczestniczyć w różnorodnych kołach i zajęciach pozalekcyjnych, co umożliwiało im rozwijanie swoich zainteresowań, uzdolnień. Szkoły oferowały bogatą ofertę zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych i specjalistycznych, co pozwalało dzieciom pokonywać trudności szkolne.
Młodzież motywowano do udziału w akcjach społecznych np. oddawanie krwi (uczniowie pełnoletni), organizowano wycieczki szkolne – integrujące społeczność szkolną, organizowano zajęcia terenowe realizowane np. w liceum mundurowym przy współpracy MON i organizacji pro obronnych. Uczniowie brali udział w projektach unijnych, w ramach których uczestniczyli w wyjazdach przedmiotowych, odbywali zagraniczne praktyki zawodowe, staże, wycieczki zawodoznawcze. Uczestniczyli w targach i forach zawodowych.

Powyższe działania przyczyniały się do: rozwijania zainteresowań i pasji u dzieci i młodzieży, pokonywania trudności szkolnych, wspomagania rozwoju poznawczego i percepcyjno-motorycznego, uczenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego, wdrażania do aktywności ruchowej, nabywania pożądanych zachowań prospołecznych i prozdrowotnych.

Szkoły realizowały również liczne programy profilaktyczne, terapeutyczne, psychoedukacyjne, skierowane do uczniów i/lub rodziców, u których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Placówki oświatowe wskazują potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze:
- zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla uczniów i ich rodzin,
- systematyczne działanie grup wsparcia psychologicznego dla rodziców w potrzebie,
- utworzenie miejsca wsparcia dziennego (świetlicy terapeutycznej) dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu dla rodzin przeżywających trudności,
- organizacja kursów/szkoleń dla nauczycieli, których tematyką jest praca z rodziną,
- zapewnianie rodzinom oraz dzieciom specjalistycznego wsparcia, poradnictwa, terapii, mediacji rodzinnej, grup wsparcia, warsztatów treningu umiejętności wychowawczych,
- utworzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób dotkniętych nadużyciami różnego rodzaju oraz członków rodzin przeżywających trudności życiowe, rodzinne, osobiste (z dostępem do specjalistów różnych dziedzin np. seksuolog, psychoonkolog, psycholog, pedagog),
- utworzenie centrum interwencji kryzysowej dla osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej i losowej,
- organizowanie warsztatów treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Działania Sądu

Kodeks rodzinny i opiekuńczy nie definiuje pojęcia władzy rodzicielskiej, przyjmuje się jednak, że jest to zespół obowiązków i praw rodziców względem małoletniego dziecka, mających na celu zapewnienie mu należytej pieczy i strzeżenia jego interesów. Konwencja o prawach dziecka na pierwszym miejscu stawia dobro i interes dziecka. Zasada ta obowiązuje zarówno sądy, urzędy, jak i rodziców w wykonywaniu ich władzy rodzicielskiej. W przypadku, gdy dobro małoletniego jest zagrożone dziecko jest chronione przez władze publiczne. Sąd opiekuńczy może wszcząć postępowanie z urzędu w każdym przypadku powzięcia wiadomości o okolicznościach uzasadniających jego ingerencję. Wszczynając i prowadząc postępowanie opiekuńcze, zobowiązany jest kierować się nadrzędną zasadą dobra dziecka.

Poniższa tabela przedstawia działania Sądu Rejonowego w Złotoryi Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich podejmowanych wobec rodzin z miasta Złotoryja na przestrzeni ostatnich lat.

Lp	Działania Sądu	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
1.	liczba rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską przez nadzór kuratora sądowego	4	6	8	8
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	9	8	12	18
2.	liczba rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka/dzieci w pieczy zastępczej	4	5	2	3
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	5	11	2	3
3.	liczba rodzin, które Sąd pozbawił władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka/dzieci w pieczy zastępczej	1	2	4	2
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	1	3	4	4
4.	liczba rodzin objętych wyłącznie nadzorem kuratora zawodowego	24	8	5	7
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	35	11	7	10
5.	liczba rodzin objętych nadzorem kuratora społecznego	30	43	46	37
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	62	82	91	77
6.	liczba kuratorów zawodowych obsługujących miasto Złotoryja	3	2	2	2
7.	liczba kuratorów społecznych obsługujących miasto Złotoryja	7	8	9	8

Źródło: dane Sądu Rejonowego w Złotoryi

Z zestawienia powyższych danych wynika, że liczba rodzin objętych nadzorem kuratora społecznego i zawodowego, na przestrzeni lat 2017, 2018, 2019, utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Podobna sytuacja dotyczy liczby rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora, zwiększyła się natomiast liczba dzieci w tych rodzinach.

Pracownicy socjalni, Zespół Interdyscyplinarny, asystenci rodziny na bieżąco kontaktują się z kuratorami zawodowymi i społecznymi w celu udzielenia rodzinom szybkiej i kompleksowej pomocy, co wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa członków rodziny oraz wprowadzenie działań naprawczych.

Świadczenie pracy socjalnej

W 2019r. pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną **na potrzeby 79 rodzin z dziećmi, w których wychowywało się 179 dzieci**. Liczba ta jest porównywalna z 2018 rokiem, kiedy to pracę socjalną świadczono **82 rodzinom z dziećmi, w których wychowywało się 181 dzieci**.
W kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej pozostają głównie rodziny dotknięte skutkami swojej długotrwałej nieaktywności społecznej i/lub zawodowej, rodziny te cechuje także wyuczona bezradność. Najczęstszym powodem ingerencji pracownika socjalnego w życie rodziny jest zaniedbywanie opieki nad dziećmi, nadużywanie alkoholu, stosowanie przemocy wobec domowników, rażące zaniedbania w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Niekiedy przyczyną jest niezaradność życiowa będąca następstwem braku przygotowania do życia w rodzinie, choroba lub niepełnosprawność ograniczające funkcjonowanie w środowisku. Pracownicy socjalni poświęcają szczególną uwagę rodzinom z dziećmi zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Sytuacje tych rodzin są systematycznie monitorowane.
Głównymi zadaniami pracowników socjalnych są: udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych, udzielanie wsparcia emocjonalnego, umacnianie zasobów tkwiących w rodzinach, rozpoznawanie sytuacji materialno-bytowej rodziny, poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych niezbędnych do udzielenia pomocy materialnej, podejmowanie różnorodnych działań socjalnych; informacyjnych, zaradczych, pomocowych, wspierających, motywujących do określonej aktywności, podejmowanie różnego rodzaju działań mających na celu umocnienie więzi rodzinnych, niwelowanie zagrożeń wykluczeniem społecznym, poprzez wskazywanie konieczności aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym rodzin, korzystania z dóbr i usług społecznych, wskazanie możliwości uzyskania wsparcia ze środowiska lokalnego, prowadzenie różnorodnych działań profilaktycznych; dotyczących zdrowego stylu życia, uzależnień, przemocy, przeciwdziałanie zachowaniom patologicznym, w szczególności uzależnieniom i przemocy poprzez oferowane wsparcie specjalistyczne bądź kierowanie do właściwych placówek czy instytucji. Pracownicy socjalni w ramach świadczenia pracy socjalnej dokonują analizy sytuacji rodzinnej i w sytuacjach tego wymagających wnioskują do dyrektora Ośrodka o przydzielenie asystenta rodziny. Najczęściej dotyczy to rodzin wielodzietnych borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zdarzają się sytuacje, że pomimo wskazań pozytywnych efektów asystentury, rodziny odmawiają podjęcia współpracy z asystentem. W 2019r. pracownicy socjalni skierowali do dyrektora tut. Ośrodka 20 wniosków o przydzielenie asystenta rodziny dla rodzin szczególnie tego wymagających.

Zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji oraz informowanie o miejscach pomocy

Przemoc w rodzinie

Poważnym problemem społecznym w rodzinach z dziećmi jest przemoc. Często jest ona uwarunkowana nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny, a w trudniejszych przypadkach przez zażywanie środków psychoaktywnych. O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

– ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
– jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
– jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;
– powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie i jednoczesne przeciwdziałanie nasilaniu się zjawiska w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej swoją działalność prowadzi Zespół Interdyscyplinarny, który podejmuje działania w zakresie przeciwdziałania tym problemom. Głównymi zadaniami Zespołu Interdyscyplinarnego są m.in.: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych, podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. Rodzinom oferowana jest systematyczna pomoc terapeutyczna, wsparcie psychologiczne i socjalne.

Dane liczbowe z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wskazują, że następuje wzrost rodzin z dziećmi, w których członkowie doświadczają przemocy, co przedstawia poniższa tabela.

Przemoc w rodzinie	**Liczba rodzin**		
	2017	**2018**	**2019**
- procedura NK w rodzinach z dziećmi	25	40	58
- liczba dzieci w tych rodzinach	52	39	55

Źródło: dane własne ZI w Złotoryi

Odnotowana tendencja wzrostowa w zakresie ujawniania przemocy w rodzinie wynika z większej świadomości społecznej i braku przyzwolenia na przemoc. Wpływ na to mają różnorodne kampanie społeczne kierowane do różnych grup odbiorców. Problem ten jest coraz częściej zgłaszany odpowiednim służbom przez środowisko sąsiedzkie, szkolne, a także osoby i rodziny jej doświadczające.

Rodziny z dziećmi, będące w trudnej sytuacji, mogą skorzystać w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotoryi ze wsparcia w formie **specjalistycznego poradnictwa** W ramach realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w tut. Ośrodku oferowana jest pomoc terapeutyczna, pomoc psychologiczna, zainteresowani mogą skorzystać także z usług Punktu Konsultacyjnego.
W 2019 roku z **pomocy terapeutycznej** dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy w rodzinie skorzystało **18** rodzin z dziećmi, w których wychowywało się **42** dzieci. Z **pomocy psychologicznej** skierowanej dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy w rodzinie skorzystało **14** rodzin z dziećmi, w których wychowywało się **28** dzieci. Z pomocy terapeuty w **Punkcie Konsultacyjnym** dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie skorzystało **8** rodziców z **6** rodzin, w których wychowywało się **12** dzieci.

Specjalistyczne wsparcie rodzinom z miasta Złotoryja oferuje także Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Pychologiczno-Pedagogicznego w Złotoryi przy ul. Szkolnej 1, w strukturach którego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Dodatkowym wsparciem, dla rodzin posiadających dzieci w wieku szkolnym, jest zatrudniony w każdej ze złotoryjskich szkół pedagog szkolny, który wspiera zarówno rodziców jak i uczniów w rozwiązywaniu ich trudności. W szkołach istnieje również możliwość uzyskania wsparcia psychologicznego poprzez możliwość rozmowy z psychologiem, który pełni w nich dyżury.

Złotoryjskie rodziny (rodzice, dzieci) mogą skorzystać z pomocy oferowanej przez działające na terenie miasta fundacje i stowarzyszenia pozarządowe, np. Nasze Rio i Animus. W/w partnerzy oferują dzieciom i młodzieży atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu, propagują działania na rzecz lokalnej społeczności, zaszczepiają ideę wolontariatu, oferują także wsparcie psychoedukacyjne (pedagog, psycholog, terapeuta, seksuolog).

Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz wspieranie edukacji uczniów

Każde dziecko, niezależnie od wieku powinno mieć możliwość atrakcyjnego i efektywnego spędzania czasu wolnego, powinno mieć też możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań.
Czas wolny to czas na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań. Jest to ważny czas w życiu każdego człowieka, niezależnie od wieku, dlatego tak istotny jest sposób jego spędzania.
Na terenie miasta realizowane są działania mające na celu zagospodarowania czasu wolnego poprzez aktywność m.in. oświatową, kulturalną, sportowa, rekreacyjną, rozwijającą zdolności dzieci i młodzieży, co przyczynia się do zachowań prozdrowotnych, profilaktycznych, uczy zachowań akceptowanych społecznie oraz ogranicza zachowania niepożądane.

Istotną rolę wspierającą rodziny pełnią placówki wsparcia dziennego, gdzie zapewnia się dzieciom opiekę i wychowanie. Działanie w/w placówek reguluje ustawa o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej, niestety w Gminie Miejskiej Złotoryja nie ma tego typu placówek.

Zadania te wypełnia natomiast częściowo **Świetlica Terapeutyczna** działająca w strukturze organizacyjnej ZOKiR. Placówka w 2019 roku, obejmowała opieką **26 osób**. Dzieci do świetlicy terapeutycznej kierowane są przez pedagogów szkolnych oraz poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Liczba osób objętych działaniami Świetlicy Terapeutycznej wynika z możliwości technicznych pomieszczeń do zajęć.

Z informacji uzyskanych ze Świetlicy Terapeutycznej wynika, że w 2019r. prowadzone były następujące rodzaje zajęć:
- zajęcia socjoterapeutyczne,
- terapia pedagogiczna,
- terapia logopedyczna,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego,
- zajęcia świetlicowe.

Świetlica Terapeutyczna działająca w strukturze Złotoryjskiego Ośrodka Kultury i Rekreacji podejmuje działania profilaktyczno-terapeutyczne w stosunku do dzieci i młodzieży z trudnych środowisk, w wieku od 7 do 16 lat. Placówka działa w godzinach popołudniowych, zabezpiecza

czas wolny dzieci i młodzieży. Świetlica Terapeutyczna prowadzi działania mające na celu poprawę funkcjonowania społeczno-emocjonalnego dzieci i młodzieży z trudnych środowisk. Organizuje formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z potrzebami dziecka. Prowadzi działalność profilaktyczną, zajmując się m.in. profilaktyką uzależnień, stwarza możliwość do rozwijania pasji i zainteresowań, wyrabianie odpowiedzialność za podejmowane decyzje. Udziela także pomocy w uzupełnianiu zaległości szkolnych oraz objaśnianiu bieżącego materiału.

Kolejną ważną funkcję wspierającą pełni **Złotoryjski Ośrodek Kultury i Rekreacji.**
Złotoryjski Ośrodek Kultury i Rekreacji oferował dzieciom i młodzieży zajęcia umożliwiające rozwijanie zainteresowań, talentów oraz ciekawe spędzanie czasu wolnego.
W 2019r. w ZOKiR prowadzone były m.in. zajęcia stałe i akcyjne:

1. **Zajęcia stałe** (całoroczne, ogólnodostępne i bezpłatne) są to:

– zajęcia plastyczne – brało w nich udział 28 dzieci do 14 roku życia, zajęcia odbywały się raz w tygodniu; były utworzone dwie grupy zajęciowe;
– sekcja modelarska – w spotkaniach uczestniczyło 8 dzieci w wieku 12-16 lat, zajęcia prowadzone były dwa razy w tygodniu;
– Teatr Trzech Pokoleń - zajęcia prowadzone były jeden raz w tygodniu, uczestnicy: dzieci, młodzież, dorośli, łącznie brało w nich udział 18 osób.

2. **Zajęcia akcyjne** – zajęcia organizowane w dni wolne od nauki szkolnej, których celem było zabezpieczenie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, były to:

– Ferie zimowe w ZOKiR – zajęcia odbywały się 5 razy tygodniu i były nieodpłatne (poza wyjazdami np. na basen) – brało w nich udział 40 dzieci,
– Lato w Mieście – zajęcia odbywały się w wakacyjne piątki od połowy lipca do połowy sierpnia – brało w nich udział 22 dzieci,
– Interaktywna Nieobozowa Akcja Letnia – zajęcia przeznaczone były dla dzieci zagrożonych społecznie – trwały dwa tygodnie, odbywały się w godz. od 9.00 – 14.00 – brało w nich udział 20 dzieci.

Istotną rolę w zagospodarowywaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży odgrywają złotoryjskie placówki oświatowe. Starają się one jak najpełniej sprostać oczekiwaniom odbiorców. Oferują bogaty katalog zajęć dodatkowych i kół zainteresowań, umożliwiając młodym odbiorcom rozwój różnorodnych zainteresowań i uzdolnień, zarówno na polu artystycznym, kulturalnym, sportowym jak i naukowym. Zajęcia są też kierowane do dzieci przejawiających trudności edukacyjne, celem pomocy w ich przezwyciężaniu.

W 2019 roku 48 dzieci z rodzin borykających się z trudnościami uczestniczyło w 33 kołach zainteresowań, które działały w szkołach. Były to koła: przedmiotowe (polonistyczne, matematyczne, językowe, historyczne, przyrodnicze, chemiczne, fizyczne, geograficzne) sportowe, gimnastyczne, plastyczne, muzyczne, chór, taneczne, wokalne, regionalne, komputerowe, czytelnicze, ortograficzne, szachowe, europejskie, biblioteczne, teatralne, techniczne, komputerowe, informatyczne, programowanie. Działały też grupy wolontariacie. Uczniowie mieli także możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych: logopedycznych, arteterapeutycznych, socjoterapeutycznych, rewalidacyjnych, terapii pedagogicznej, korekcyjno-kompensacyjnych i wyrównawczych.

Celem efektywnego zagospodarowania czasu wolnego uczniom z trudnościami w nauce i zwiększenia ich szans edukacyjnych oraz pomocy w przezwyciężaniu trudności szkolnych

74 dzieci uczestniczyło w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, 81 uczniów uczęszczało na zajęcia wyrównawcze. A 31 uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, mających trudności z emocjami, z radzeniem sobie z trudnościami uczestniczyło w zajęciach socjoterapeutycznych odbywających się na terenie szkoły.

Letni i zimowy wypoczynek dzieci i młodzieży

Ważnym działaniem Gminy Miejskiej Złotoryja jest podejmowanie działań zmierzających do zagwarantowania dzieciom i młodzieży możliwości aktywnego i ciekawego spędzania czasu wolnego zwłaszcza w okresach feryjnych – wolnych od nauki szkolnej. Miasto Złotoryja przykłada dużo uwagi by zabezpieczyć czas wolny dzieci i młodzieży. Promowany jest aktywny wypoczynek; zachęcanie do aktywności fizycznej, rozwijanie zainteresowań różnymi formami sportu, zaszczepianie pasji podróżniczych, umożliwianie rozwijania uzdolnień. Dzieci mają możliwość nauki współdziałania poprzez wspólne gry, zabawy, wyjazdy. Ważnym celem akcji zimowych i letnich skierowanych do dzieci jest szeroka profilaktyka dotycząca uzależnień.
Gmina wspiera finansowo i współpracuje z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, celem realizacji działań adresowanych do dzieci i młodzieży w formie sportu i rekreacji, a także zapewnienia wypoczynku letniego i zimowego, najczęściej połączonego z profilaktyką uzależnień.

Wypoczynkiem letnim i zimowym objęto łącznie 471 dzieci.
– **akcją zimową -** objęto **113 dzieci.**
– **akcją letnią –** objęto **358 dzieci.**

Organizatorami poszczególnych form wypoczynku byli*:*

AKCJA LATO:

1. Złotoryjskie Towarzystwo Tenisowe, ul. Marii Konopnickiej 22A, 59-500 Złotoryja - **20** dzieci.
2. ZHP Chorągiew Dolnośląska, ul. Nowa 6, 50-082 Wrocław, Hufiec Złotoryja, ul. Sienkiewicza 4, 59-500 Złotoryja - **92** dzieci.
3. Kaczawski Klub Siatkarski „REN-BUT" ul. Stroma 2, 59-500 Złotoryja – **28** dzieci.
4. Stowarzyszenie „Nasze Rio" ul. Hoża 4, 59-500 Złotoryja – **60** dzieci.
5. Złotoryjski Ośrodek Kultury i Rekreacji pl. Reymonta 5, 59-500 Złotoryja – **20** dzieci.
6. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi, ul. B. Chrobrego 1, 59-500 Złotoryja – **20** dzieci.
7. Złotoryjskie Towarzystwo Akrobatyczne „AURUM", ul. Klasztorna 22, 59-500, „Akrobatyczny obóz sportowy w Rogowie" – **30** dzieci.
8. Złotoryjski Klub Sportowy „Górnik", ul. Sportowa 7, 59-500 Złotoryja, „Obóz piłkarski ITALIA CAMP" – **40** dzieci.
9. Klub Żeglarski „REDA" im Obrońców Polskiego Wybrzeża, ul. Garbarska 2, 59-500 Złotoryja, „Water Challenge" - obóz Żeglarski Mazury – **18** dzieci.
10. Złotoryjskie Towarzystwo Tenisowe, ul. Marii Konopnickiej 22, 59-500 Złotoryja – obóz tenisowy w Chorwacji" – **20** dzieci.
11. Ponadto **10** dzieci z mniejszymi szansami z terenu naszego miasta pojechało na kolonie letnie do Międzywodzia. Wypoczynek organizowany był przez Kuratorium Oświaty, uczestników do wypoczynku wakacyjnego klasyfikował MOPS Złotoryja.

Wszystkie w/w formy wypoczynku letniego były połączone z profilaktyką uzależnień.

WYPOCZYNEK ZIMOWY:

1. ZHP Chorągiew Dolnośląska, ul. Nowa 6, 50-082 Wrocław, Hufiec Złotoryja, ul. Sienkiewicza 4, 59-500 Złotoryja, - **48** dzieci.
2. Kaczawski Klub Siatkarski „REN-BUT" ul. Stroma 2, 59-500 Złotoryja, – **20** dzieci.
3. Złotoryjskie Towarzystwo Tenisowe, ul. Marii Konopnickiej22A, 59-500 Złotoryja – **25** dzieci.
4. Złotoryjski Ośrodek Kultury i Rekreacji, pl. Reymonta 5, 59-500 Złotoryja – **20** dzieci.

Atrakcje zapewnione w ramach wypoczynku:

– **letniego:**

wyjazdowego: główne atrakcje: plażowanie, wyjścia na baseny, zabawy w Aquaparku, nauka pływania, zajęcia sportowe, treningi akrobatyczne, ogólnorozwojowe, zajęcia na kortach, nauka gry w tenisa ziemnego, nauka gry w piłkę nożną, treningi na boiskach piłkarskich, zwiedzanie ciekawych miejsc, wycieczki,

stacjonarnego: wycieczki po terenie miasta Złotoryja, wycieczki krajoznawcze np. zwiedzanie/poznawanie okolic, seanse filmowe; gry i zabawy na świeżym powietrzu, zajęcia, turnieje, gry, zajęcia sportowe na Hali Tęcza na Orliku, w Sali Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, zajęcia plastyczne, zajęcia świetlicowe, zajęcia muzyczne, karaoke; wyjazdy do teatru, na basen, nad zbiornik wodny, zajęcia w salach zabaw: Jump Planet, Play City, spotkania z policją, zajęcia na kortach tenisowych, na świeżym powietrzu, gry terenowe, turnieje, spotkania ze Strażą Pożarną, Policją, psychologiem, pedagogami, warsztaty profilaktyczne z zakresu uzależnień i przemocy rówieśniczej. Starsze dzieci uczestniczyły w biwaku, zajęciach wspinaczki górskiej i rajdach rowerowych.

– **zimowego:**

wyjazdy na: narty biegowe, sanki, łyżwy, baseny, wyjazd do kręgielni, wyjścia do kina, wyjazd do Teatru Zdrojowego w Cieplicach, zwiedzanie Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, wyjazd do mini zoo w Czaplach i osady danieli w Zamienicach, nauka gry w tenisa ziemnego, turnieje i zajęcia sportowe, zabawy w Play City, Kinderplaneta zajęcia plastyczne, zajęcia świetlicowe, spotkania z Policją, warsztaty profilaktyczne (profilaktyka alkoholowa, narkotykowa, nikotynowa).

Corocznie z oferty wypoczynku letniego i zimowego korzysta duża liczba złotoryjskich dzieci:

– 2019 rok - łącznie 471 dzieci,
– 2018 rok - łącznie 554 dzieci,
– 2017 rok - łącznie 451 dzieci,
– 2016 rok - łącznie 335 dzieci.

Realizacja celu 3:

Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez zaangażowanie i współpracę pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Cel realizowany jest poprzez zadanie:
– profesjonalne świadczenie usług na rzecz dziecka i rodziny

Świadczenie profesjonalnych usług na rzecz dziecka i rodziny wymaga wszechstronnej wiedzy z różnych zakresów. Problemy i trudności, z którymi borykają się dzieci i ich rodzice są bardzo zróżnicowane. Są to między innymi trudności, które doświadczają dzieci/młodzież, np. dylematy związane z wiekiem nastoletnim, trudności w nawiązywaniu relacji koleżeńskich, trudności w akceptowaniu własnego ciała/wyglądu, zaburzenia odżywiania, duży lęk i poczucie osamotnienia, stany depresyjne i zachowania trudne jak np. okaleczanie, myśli samobójcze (ogólnopolskie statystyki w tym zakresie są bardzo niepokojące i wskazują na wzrost wśród nieletnich zaburzeń psychicznych) trudności szkolne, trudności związane z niedostosowaniem społecznym, łamaniem prawa, eksperymentowaniem z używkami (narkotyki, alkohol, dopalacze, e-papierosy), uzależnienia niechemiczne (Internet, gry komputerowe), doświadczanie agresji, hejtu. Rodzice często czują się bezradni i nie potrafią wspomóc dzieci, często nie dostrzegają skali problemów własnego dziecka lub je bagatelizują. Najczęstszy i największy kontakt z małoletnimi mają ich nauczyciele i specjaliści zatrudnieni w placówkach oświatowych i często to oni pierwsi wychwytują niepokojące sygnały płynące z rodziny oraz podejmują działania zaradcze. W związku z czym muszą mieć stosowną wiedzę, umiejętności i narzędzia do pracy. Dlatego pracownicy złotoryjskich placówek oświatowych corocznie biorą udział w różnego rodzaju szkoleniach, kursach itp. w zakresie pracy z dzieckiem i/lub rodziną oraz aktywnie uczestniczyli w kampaniach i seminariach promujących wartość rodziny.

Z informacji zwrotnych uzyskanych z placówek oświatowych wynika, że w 2019 roku 99 pracowników złotoryjskich szkół uczestniczyło w szkoleniach/ kursach, natomiast w kampanie/seminaria promujące wartość rodziny zaangażowanych było 67 osób.

Wszystkie instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i jego rodziny współpracują ze sobą zdając sobie sprawę, że tylko podejmowanie wieloprofilowych i interdyscyplinarnych działań przyczynia się do osiągania efektów i profesjonalnego świadczenie usług wspierających.

Monitoring wskaźników Programu

W związku z tym, że z założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019 wynika, że wymaga on oceny i weryfikacji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi prowadzi systematyczny monitoring efektywności podejmowanych zadań.

Poniżej tabelarycznie zostały przedstawione wartości mierzalnych wskaźników Programu w trzecim roku jego obowiązywania:

Lp	Wskaźnik		Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
1	liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej		**187**	**170**	**125**	**101**	**82**	**79**
2	liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny;		**20**	**20**	**22**	**25**	**21**	**30**
3	liczba Niebieskich Kart w rodzinach z dziećmi		**10**	**32**	**26**	**25**	**40**	**58**
4	liczba dzieci objętych dożywianiem		**167**	**168**	**159**	**136**	**122**	**120**
5	liczba dzieci, którym udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne) – narastająco		**96**	**74**	**78**	**63**	**39**	**31**
6	liczba dzieci, którym udzielono pomocy tzw. „wyprawek szkolnych”;		**37**	**43**	**25**	**25**	**24**	**23**
7	liczba rodzin z dziećmi, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa: - pomoc terapeutyczna dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy w rodzinie		**22**	**28**	**27**	**16**	**8**	**18**
	- grupa wsparcia informacyjno-edukacyjna dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie		**13**	**11**	**8**	**3**	**-**	**-**
	- pomoc psychologiczna dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy w rodzinie (od 2016r.)		**-**	**-**	**13**	**10**	**8**	**14**
	- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie (od 2016r.)		**-**	**-**	**9**	**5**	**5**	**6**
8	liczba rodzin z dziećmi, którym zapewniono schronienie w sytuacjach kryzysowych		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
9	liczba programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych		**23**	**27**	**33**	**39**	**33**	**18** (dane niepełne)
10	liczba rodziców i dzieci objętych programami profilaktycznymi lub terapeutycznymi, lub psychoedukacyjnymi	**Dzieci**	**86**	**463**	**361**	**922**	**110**	**62** (dane niepełne)
		Rodzice **(dodatkowo pedagogizacja rodziców na godzinach wychowawczych, rodzice obecni na zebraniach – brak danych liczbowych)**	**43**	**15**	**100**	**410**	**81**	**19** (dane niepełne)
11	liczba dzieci, które skorzystały z dofinansowanego do wypoczynku letniego lub zimowego (narastająco)		**354**	**543**	**503**	**451**	**554**	**471**
12	liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej		**13**	**8**	**4**	**10**	**9**	**5**
13	liczba dzieci, które opuściły pieczę zastępczą		**12**	**10**	**7**	**2**	**6**	**8**
14	liczba rodzin objętych nadzorem kuratora		**18**	**35**	**30**	**43**	**46**	**44**

Analiza informacji pozyskanych od podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu a także efekty wynikające z dotychczasowej współpracy, są podstawą do wyciągnięcia wniosku, iż trzeci rok realizacji Programu został zakończony zgodnie z planowanymi założeniami.

Każdy z podmiotów dzięki ścisłej współpracy i wzajemnym wsparciu starał się jak najlepiej realizować swoje działania zachowując profesjonalność świadczonych usług raz poszerzając wiedzę i nabywając nowe doświadczenia. Ścisła współpraca różnych podmiotów była zorientowana na rozszerzanie i pogłębianie różnorodnych form oddziaływań na rodzinę. Założenia programowe, organizujące system pomocy skierowanej do dziecka i jego rodziny były dostosowane do potrzeb i możliwości lokalnych. A pomoc rodzinom nie ograniczała się jedynie do udzielania wsparcia materialnego, ale nastawiona była na nowoczesne i kompleksowe podejście do dziecka i jego rodziny poprzez: wzmacnianie postaw aktywnych, wdrażanie modelu pomocy zintegrowanej, dostępności do wsparcia psychologicznego, poradnictwa pedagogicznego i prawnego, terapii, a także wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Ścisłe i powiązane działania instytucji i organizacji społecznych służyły reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi i opiekuńczo-wychowawczymi, co stanowi szansę na to, że dzieci wychowujące się w tych rodzinach nie staną się niezaradne życiowo i społecznie.

Ocenia się, że główny cel Programu został osiągnięty i na terenie miasta Złotoryja **funkcjonuje zintegrowany system wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ulepszono warunki sprzyjające ich prawidłowemu funkcjonowaniu.**

Analiza pozyskanych danych wskazuje na polepszenie sytuacji materialnej rodzin. Zwiększyła się też świadomość rodzin i środowiska lokalnego odnośnie zachowań przemocowych. Złotoryjanie reagują na przemoc, zgłaszają ją różnym instytucjom i nie pozostają na nią obojętni. Wzrosła świadomość społeczeństwa, w tym dzieci odnośnie reagowania na przemoc. Podmioty współpracujące z rodzinami wykazują się wrażliwością i czujnością, nie lekceważą zagrożeń i bacznie monitorują rodziny. Szybkie podejmowanie działań naprawczych zażegnuje sytuacje konfliktowe i kryzysy, co przyczynia się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa dzieci w tych rodzinach. Standardem jest prowadzenie, przez placówki oświatowe, różnorodnych spotkań, programów profilaktycznych oraz zajęć psychoedukacyjnych, w których biorą aktywny udział dzieci i rodzice, co przyczynia się do lepszego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci. Głównym celem podejmowanych oddziaływań jest dobro dziecka, poprzez zmniejszenie sytuacji trudnych dysfunkcji i niewydolności rodzicielskiej, co przekłada się na pozostawienie dzieci w ich naturalnym środowisku rodzinnym.

Kontynuacja działań wdrożonych Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2017-2019 jest potrzebna.

Wykaz potrzeb związanych z realizacja zadań wynikających z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Zabezpieczenie środków na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci przebywających w pieczy zastępczej jak i dzieci, które najprawdopodobniej mogą do niej trafić.
2. Zabezpieczenie środków własnych na wynagrodzenie asystenta rodziny.
3. Zabezpieczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się pracą z rodziną dysfunkcyjną.
4. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
5. Dokonywanie systematycznej diagnozy liczby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swojej podstawowej funkcji rodzicielskiej, opartej na współpracy wszystkich instytucji i służb działających na rzecz dziecka i rodziny.
6. Promowanie wśród środowiska lokalnego idei rodzin wspierających i pozyskiwanie rodzin do pełnienia tej funkcji.
7. Prowadzenie grup wsparcia, terapii i działań mediacyjnych w placówkach pomocowych wobec rodzin, a także dzieci z tych rodzin.
8. Doskonalenie działań zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z miasta Złotoryja przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
9. Przeciwdziałanie zagrożeniu wykluczeniem społecznym rodzin z dziećmi, które borykają się z trudną sytuacją mieszkaniową.
10. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania z zakresu wszechstronnego wspierania rodziny.